

COLLECTION

Innovation, integration and modern
problems in the scientific activities of young
researchers and students: theory and
practice

www.d-pressa.com

31
MARCH

Jizzakh, Uzbekistan

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND INNOVATION OF
THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

JIZZAKH BRANCH OF THE NATIONAL UNIVERSITY OF UZBEKISTAN
NAMED AFTER MIRZO ULUGBEK

SCIENTIFIC JOURNAL OF SCIENCE TECHNOLOGY & DIGITAL FINANCE
JOURNAL OF INTERNATIONAL SCIENCE NETWORKS

Innovation, integration and modern problems in the scientific activities of young
researchers and students: theory and practice collection of materials of the
international scientific and practical conference on the topic

(March 31, 2026)

Jizzakh-2026

Innovation, integration and modern problems in the scientific activities of young researchers and students: theory and practice – Jizzakh: Department of economics and tourism of Jizzakh branch of the national university of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek, March 31, 2026, 1001 pp.

Editors in charge: Ass.prof. Soy M.P.

In the collection of materials of the conference, the role and role of Science, Education and production in the era of globalization, the pressing problems of the issues of interaction of these processes, feedback on their solutions were presented by mature specialists of the field.

In addition, research on the scientific and practical topic, carried out in the economics, Exact Sciences, Natural Sciences and socio-humanities during the globalization period, information is presented in the scientific and practical fields, which includes the latest innovative technologies in the fields of production.

It can be argued that this collection is one of the specific intersections of current thoughts and innovative ideas of the world of science. This scientific and practical conference was actively attended by professors and scientific researchers engaged in scientific research in Uzbekistan and foreign countries. In increasing the position of the scientific and practical conference, the professors and teachers of domestic and foreign higher educational institutions made a significant contribution.

Professors and teachers of foreign higher educational institutions who actively participated in the work of the conference made a worthy contribution to the high level of interaction with scientists of our country. The processes of international cooperation with foreign countries and exchange with them in the field of Science in the era of globalization have a positive effect on the development of Higher Education, the fields of Science and production. The materials of this conference are special in that they include a wide range of research, from theoretical developments to practical solutions, demonstrating the diversity of approaches and directions in this area.

In conclusion, it should be noted that this scientific and practical conference will be a very useful collection for everyone who is interested in modern research in the fields of further development of Higher Education, Science, Education and production in the era of globalization. The authors are responsible for the content and quality of the articles and abstracts included in the collection.

SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING IQTISODIYOT VA BIZNES BOSHQARUVIDAGI ROLI

Usmonova Vasila Botirovna

O'zbekiston Milliy universitetining Jizzax filiali o'qituvchisi

Baxriddinov Firdavs

O'zbekiston Milliy universitetining Jizzax filiali Iqtisodiyot yo'nalishi talabasi
firdavsbahriddinov894@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiyot va biznes boshqaruvidagi ahamiyati hamda ularning zamonaviy iqtisodiy jarayonlarga ta'siri tahlil qilinadi. Shuningdek, sun'iy intellekt texnologiyalarining biznes jarayonlarini optimallashtirish, boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayonini takomillashtirish hamda iqtisodiy samaradorlikni oshirishdagi roli ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, raqamli iqtisodiyot, biznes boshqaruvi, innovatsion texnologiyalar, avtomatlashtirish.

Kirish: So'nggi yillarda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi iqtisodiyotning turli sohalarida muhim o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi biznes jarayonlarini boshqarish hamda iqtisodiy faoliyatni samarali tashkil etishda yangi imkoniyatlarni yaratmoqda.

Sun'iy intellekt texnologiyalari katta hajmdagi ma'lumotlarni qayta ishlash, iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilish va prognozlash imkonini beruvchi zamonaviy texnologiyalar majmuasidir. Ushbu texnologiyalar yordamida korxonalar faoliyatini optimallashtirish hamda boshqaruv qarorlarini tez va aniq qabul qilish mumkin.

Metodologiya: Mazkur tadqiqotni amalga oshirish jarayonida ilmiy bilishning tahlil, taqqoslash va umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiyot va biznes boshqaruvidagi ahamiyati ilmiy adabiyotlar hamda zamonaviy tadqiqotlar asosida o'rganildi.

Mohiyati va asosiy yo'nalishlari. Sun'iy intellekt texnologiyalari kompyuter tizimlarining inson fikrlash jarayonlariga o'xshash tahlil, o'rganish va qaror qabul qilish funksiyalarini bajarishiga asoslangan texnologik yechimlar majmuasidir. Mazkur texnologiyalar katta hajmdagi ma'lumotlarni qayta ishlash, murakkab hisob-kitoblarni amalga oshirish hamda avtomatlashtirilgan qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Sun'iy intellekt texnologiyalarining asosiy maqsadi inson faoliyatini yengillashtirish, iqtisodiy jarayonlarni samarali boshqarish hamda resurslardan oqilona foydalanishni ta'minlashdan iborat. Zamonaviy iqtisodiyot sharoitida sun'iy intellekt turli sohalarida, jumladan bank tizimi, marketing, logistika, ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalarida keng qo'llanilmoqda.

Sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi bir qator muhim yo'nalishlarni o'z ichiga oladi. Ular qatoriga mashinali o'rganish (Machine Learning), neyron tarmoqlar (Neural Networks), tabiiy tilni qayta ishlash (Natural

Language Processing), robotlashtirish hamda katta ma'lumotlar tahlili (Big Data analytics) kiradi. Ushbu texnologiyalar yordamida katta hajmdagi ma'lumotlar tezkor tahlil qilinib, iqtisodiy va boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayoni sezilarli darajada takomillashtiriladi.

Shuningdek, sun'iy intellekt texnologiyalarining qo'llanilishi korxonalar faoliyatining samaradorligini oshirishga ham xizmat qiladi. Masalan, sun'iy intellekt asosida ishlaydigan tizimlar mijozlar xatti-harakatlarini tahlil qilish, bozor talabini prognozlash hamda ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish imkonini yaratadi. Natijada korxonalar o'z resurslaridan yanada samarali foydalanish hamda raqobatbardoshligini oshirish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Umuman olganda, sun'iy intellekt texnologiyalari zamonaviy raqamli iqtisodiyotning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Ushbu texnologiyalar iqtisodiy jarayonlarni avtomatlashtirish, boshqaruv tizimini takomillashtirish hamda innovatsion rivojlanishni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Tahlil. So'nggi yillarda sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi iqtisodiyotning turli sohalarida sezilarli o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Xususan, biznes boshqaruvi jarayonida sun'iy intellektdan foydalanish korxonalar faoliyatining samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Raqamli texnologiyalar asosida ishlaydigan tizimlar katta hajmdagi ma'lumotlarni tezkor tahlil qilish, iqtisodiy jarayonlarni prognozlash hamda strategik qarorlar qabul qilish jarayonini soddalashtirish imkonini bermoqda.

Zamonaviy korxonalarda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish boshqaruv jarayonlarini avtomatlashtirishga yordam beradi. Masalan, marketing faoliyatida sun'iy intellekt algoritmlari mijozlarning xatti-harakatlarini tahlil qilish orqali mahsulot va xizmatlarga bo'lgan talabni aniqlash imkonini yaratadi. Bu esa kompaniyalarga bozor sharoitlariga mos strategiyalar ishlab chiqish hamda marketing faoliyatini yanada samarali tashkil etishga yordam beradi.

Shuningdek, sun'iy intellekt texnologiyalari logistika va ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirishda ham muhim ahamiyatga ega. Katta ma'lumotlar tahlili asosida ishlab chiqarish hajmini rejalashtirish, resurslardan samarali foydalanish hamda xarajatlarni kamaytirish mumkin. Natijada korxonalarda mehnat unumdorligi oshib, iqtisodiy samaradorlik ta'minlanadi.

Bundan tashqari, moliya sektorida sun'iy intellekt texnologiyalaridan keng foydalanilmoqda. Bank va moliyaviy tashkilotlar sun'iy intellekt asosidagi tizimlar yordamida kredit risklarini baholash, moliyaviy operatsiyalarni monitoring qilish hamda mijozlarga ko'rsatiladigan xizmatlar sifatini yaxshilash imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Ushbu texnologiyalar moliyaviy xizmatlarni tezkor va qulay tarzda amalga oshirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, sun'iy intellekt texnologiyalarining keng qo'llanilishi iqtisodiyotda boshqaruv jarayonlarini takomillashtirish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish hamda biznes faoliyatini optimallashtirishga yordam bermoqda. Shu sababli sun'iy intellekt texnologiyalari zamonaviy iqtisodiy rivojlanishning muhim omillaridan biri sifatida qaralmoqda.

Muammolar va yechimlar. Sun'iy intellekt texnologiyalarining jadal rivojlanishiga qaramay, ushbu sohani keng joriy etish jarayonida bir qator muammolar ham mavjud. Avvalo, sun'iy intellekt texnologiyalarini qo'llash uchun rivojlangan texnik infratuzilma va zamonaviy axborot-kommunikatsiya tizimlari zarur hisoblanadi. Ayrim hududlarda texnologik infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi sun'iy intellekt tizimlaridan samarali foydalanishga to'sqinlik qilishi mumkin.

Bundan tashqari, sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etishda malakali mutaxassislarining yetishmasligi ham muhim muammolardan biridir. Sun'iy intellekt, ma'lumotlar tahlili va dasturlash sohalarida yetuk kadrlar tayyorlash zamonaviy iqtisodiyot rivojlanishining muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Shuningdek, sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish jarayonida axborot xavfsizligi masalasi ham muhim ahamiyat kasb etadi. Katta hajmdagi ma'lumotlarning qayta ishlanishi jarayonida shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish hamda kiberxavfsizlikni ta'minlash zarur hisoblanadi.

Mazkur muammolarni bartaraf etish uchun bir qator chora-tadbirlarni amalga oshirish zarur. Jumladan, zamonaviy raqamli infratuzilmani rivojlantirish, sun'iy intellekt sohasida malakali mutaxassislar tayyorlash hamda ilmiy-tadqiqot faoliyatini kengaytirish muhim hisoblanadi. Shuningdek, axborot xavfsizligini ta'minlashga qaratilgan huquqiy va texnologik mexanizmlarni takomillashtirish ham ushbu sohaning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

Umuman olganda, sun'iy intellekt texnologiyalarini iqtisodiyot va biznes boshqaruvi tizimiga samarali joriy etish uchun zamonaviy texnologik infratuzilmani rivojlantirish, kadrlar salohiyatini oshirish hamda innovatsion muhitni shakllantirish muhim ahamiyatga ega.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi zamonaviy iqtisodiyot va biznes boshqaruvi tizimida muhim o'rin egallamoqda. Ushbu texnologiyalar katta hajmdagi ma'lumotlarni tezkor tahlil qilish, iqtisodiy jarayonlarni prognozlash hamda boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayonini takomillashtirish imkonini beradi. Natijada korxonalar faoliyatining samaradorligi oshib, resurslardan yanada oqilona foydalanish imkoniyati yaratiladi.

Sun'iy intellekt texnologiyalarining biznes jarayonlariga joriy etilishi ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, marketing faoliyatini optimallashtirish hamda logistika tizimini yanada takomillashtirishga xizmat qiladi. Bundan tashqari, moliya sektorida sun'iy intellektdan foydalanish moliyaviy operatsiyalarni avtomatlashtirish, risklarni aniqlash hamda mijozlarga ko'rsatiladigan xizmatlar sifatini oshirish imkonini yaratadi.

Shu bilan birga, sun'iy intellekt texnologiyalarini keng joriy etish uchun zamonaviy texnik infratuzilmani rivojlantirish, malakali mutaxassislar tayyorlash hamda raqamli texnologiyalar sohasida ilmiy tadqiqotlarni kengaytirish muhim ahamiyatga ega. Kelajakda sun'iy intellekt texnologiyalarining yanada rivojlanishi iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasini jadallashtirib, innovatsion iqtisodiy muhitni shakllantirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiyot va biznes boshqaruvida qo'llanilishi iqtisodiy samaradorlikni oshirish, boshqaruv jarayonlarini takomillashtirish hamda barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashda muhim omil hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Russell S., Norvig P. Artificial Intelligence: A Modern Approach. – 4th ed. – Pearson Education Limited, 2021.
2. Brynjolfsson E., McAfee A. The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. – New York: W.W. Norton & Company, 2014.
3. Kaplan A., Haenlein M. Siri, Siri in My Hand: Who's the Fairest in the Land? On the Interpretations, Illustrations, and Implications of Artificial Intelligence. – Business Horizons, 2019.
4. USMANOVA V. Increasing investment attractiveness in the development of the national economy //International Journal of Advance Scientific Research. – 2023. – Т. 3. – №. 05. – С. 131-138.
5. Шарафуллина Р., Усманова В. Цифровая экономика: определение, преимущества, недостатки //Science technology&Digital finance. – 2023. – Т. 1. – №. 5. – С. 47.
6. Усмонова В. ХУДУДЛАРДА ИНВЕСТИЦИЯЛАР САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ //Economics and education. – 2022. – Т. 23. – №. 6. – С. 70-74.
7. Usmonova V. Xizmat ko'rsatish sohasini raqamlashtirish va korrupsiyadan holi tizimga aylantirishning ustuvor yo'nalishlari //Economic Development and Analysis. – 2025. – Т. 3. – №. 5. – С. 222-227.
8. Abdulhamidov A., Usmonova V. SANOAT KORXONALARIDA ISHLAB CHIQRISH JARAYONLARINI RAQAMLASHTIRISH VA ZAMONAVIY BOSHQARUV TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 487-491.
9. Bobanazarova J., Usmonova V. YASHIL IQTISODIYOT MAMLAKAT BARQAROR RIVOJLANISHNING ASOSI VA KELAJAGIMIZNI BELGILAB BERUVCHI STRATEGIK YO'NALISH //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 141-143.
10. Usmonova V., Zoirov A. O'ZBEKISTONDA YASHIL INVESTITSIYALARNING RIVOJLANISHI VA ISTIQBOLLARI //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 149-153.
11. Usmonova V. YOSHLAR TADBIRKORLIGINI QO'LLAB-QUVVATLASH SIYOSATI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI VA XALQARO TAQQOSLASH //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 100-102.
12. Usmonova V., Abdulhamidov A. O'ZBEKISTONDA TURIZMNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISH //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 80-82.

13. Botirovna U. V. RAQAMLI IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING O ‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI //Raqamli iqtisodiyot (Цифровая экономика). – 2025. – №. 10. – С. 268-275.
14. Botirovna U. V., Shahobiddin K. O_ ZBEKISTONDA ISHSIZLIK MUAMMOSI VA UNIHAL QILISH CHORA TADBIRLARI //INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM. – 2023. – С. 342.
15. Usmonova V. B. RESPUBLIKAMIZDA INVESTITSION LOYIHALARNI BAHOLASH VA SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH //Экономика и социум. – 2023. – №. 11 (114)-1. – С. 408-412.
16. Usmonova V. Tibbiy Xizmatlarda Raqamli Texnologiyalarni Joriy Etish Va Uning Samaradorlikka Ta'siri (Xorijiy Tajriba) //Green Economy and Development. – Т. 3. – №. 6. – С. 666139.
17. Usmonova V. Oziq-ovqat Mahsulotlari Ishlab Chiqaruvchi Korxonalarda Mahsulot Sifatini Boshqarishni Takomillashtirish //Green Economy and Development. – Т. 3. – №. 12. – С. 668537.
18. Usmonova V. The Role of Digitalization in the Development of the Service Sector //Economic Development and Analysis. – Т. 2. – №. 12. – С. 197-201.
19. Kamolov D. ON THE WAY TO THE DIGITAL EDUCATION SYSTEM OF UZBEKISTAN. – 2023.
20. Цой М. П. РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ ПЕРЕПИСИ НАСЕЛЕНИЯ В РЕГУЛИРОВАНИИ ДЕМОГРАФИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ В УСЛОВИЯХ УЗБЕКИСТАНА //Экономика и социум. – 2020. – №. 9 (76). – С. 396-402.
21. Цой М. П., Бердикулов А. М., Сиддиков М. Ю. ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ГОСУДАРСТВА В ЦЕЛЯХ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ //Current directions of scientific research. – 2018. – С. 25-28.
22. Kamolov D., Asrayev S. STATE POLICY FOR THE DEVELOPMENT OF COMPETITION IN UZBEKISTAN //Science technology&Digital Finance. – 2023. – Т. 1. – №. 4. – С. 353-361.
23. Tirkashev U. THE NEGATIVE IMPACT OF INFLATION IN THE WORLD ON THE WELL-BEING OF THE POPULATION, THE COST OF PRODUCTS AND SERVICES //Journal of Contemporary World Studies. – 2024. – Т. 2. – №. 1. – С. 26-30.
24. Tirkashev U. IQTISODIY O ‘SISH DARAJASINI IFODALOVCHI KO ‘RSATKICHLAR TIZIMI //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 66-69.
25. Tirkashev U. IQTISODIY O‘SISH TO‘G‘RISIDA TURLI NAZRIY QARASHLAR EVALUTSIYASI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14550430>//International scientific and practical conference.–2024 //Т. – Т. 1. – №. 2. – С. 35-37.
26. Tirkashev U., Lutfullayeva M. YASHIL TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING IQTISODIY VA EKOLOGIK AFZALLIKLARI //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 284-286.